

Lugupeetud vallarahvas!

Taas on kätte jõudnud september- vihmane ja päikesevaene suvi on seljataha jäämas ning igapäevased argised toimetused tahavad taas tegemist ja toimetamist.

Käesolev aasta on Aseri vallale märgilise tähendusega, sest oleme asunud ühinemisläbirääkimistele Viru-Nigula valla ja Kunda linnaga ning juba aasta lõpuks peab ühinemisleping olema volikogudelt heakskiidu saanud. Käesolevaks ajaks on ühinemisläbirääkimised jõudsalt edenenud ning kolmel ühineval omavalitsusel on ühisosa suurem, kui alguses tundus. Olen veendunud, et ühinemine annab Aseri valla elanikele suurema kindlustunde tuleviku ees ning uus omavalitsus saab olema oluliselt haldussuutlikum, kui meie tänane väike vallake.

Aseri valla elanikele ei ole suureks üllatuseks, kui järjekordselt levivad kuuldused, et vallavanemale, volikogu esimehele, vallavalitsuse liikmele või siis mõnele komisjoni esimehele on esitatud umbusaldusavaldus. Seekord on opositsioon eesotsas Gaido Kentemiga esitanud umbusaldusavaldused mulle, vallavanem Koit Orasele ja vallavalitsuse liikmele Arno Kodule. Ilmselt on endisel volikogu esimehel kevadel toimunud võimupöördest tingitult jätkuvalt „hing haige“ ja kättemaksuks vahendeid ei valita.

Asja selguse huvides toon välja mõned numbrid ja näited, kuidas juhti valda enne kevadel toimunud võimupööret ja kui raskesse olukorda on tegelikult viidud valla majanduslik seis. Siinkohal on paslik välja tuua toonase vallavolikogu ning eelarve- ja majanduskomisjoni esimehe Gaido Kentemi eestvedamisel Aseri Vallavolikogust jõuliselt läbisurutud Aseri valla 2016. aasta eelarve seletuskirjast punase värviga kirjutatud lõik:

Aasta alguses on likviidsed varad summas 261 978 eurot (sh teede hoolduseks eraldatud vahendid 94 778 eurot ja väljamaksmata sotsiaaltoetused 17 468 eurot). 2016. aastal suunatakse likviidsete varade arvelt põhivara soetuseks 148 562 eurot, teisteks investeerimistegevusteks 13 950 eurot ja finantseerimistegevuseks 74 848 eurot. 2016. aasta põhitegevuse tuleml planeeritakse 1310 eurot. Likviidsete varade suunamata jäägiks planeeritakse 25 929 eurot (261 978 - 148 562 - 13 950 - 74 848 + 1310).

Põhimõtteliselt tähendab kõnealune Aseri valla 2016. aasta eelarve seletuskirja lõik seda, et valla arveldusarvel olev aastatega kogutud vaba raha oli planeeritud käesoleval aastal ära kulutada, ilma, et oleks mõeldud sellele, kuidas me jätkame nt vallale võetud laenude finantseerimist, mis sai võetud vee- ja kanalisatsioonitrasside rajamiseks ning Aseri Vabaajakeskuse rekonstrueerimiseks. Ilmselt ei ole valla eelarves järgmisel aastal mingeid suuri täiendavaid tulusid oodata. Täna on Aseri Vallavalitsus esitanud projektitaotluse Aseri Kooli põhikooli osa rekonstrueerimiseks ning positiivse rahastamise otsuse korral tuleb meil välja panna 15 %

suurune omaosalus, mis jääb suurusjärku kuni 300 000 eurot ning lisaks on tarvis lasteaed põhikooli kasutusse jäävast hooneosast välja kolida ning uued ruumid kaasaegsetele nõuetele vastavusse viia, mis läheb hinnanguliselt maksma veel lisaks 150 000–200 000 eurot. Usun, et kõik vallaelanikud nõustuvad minu väitega, et kui Aserist kaob kool, siis kaob ka asula. Täna on meil ainukordne võimalus saada põhikooli osa rekonstrueerimiseks toetust ning selle võimaluse kasutamata jätmine oleks vallaelanike poolt vallajuhtidele antud usalduse ränk kuritarvitamine.

Siinkohal on äärmiselt kummastav olnud tänase opositsiooni käitumine, kes veel aasta alguses võimupositsioonil olles sõna otseses mõttes lollitas vallarahvast uhkete ja suursuguste lubadustega rekonstrueerida kohe-kohe Aseri keskvaljak ja rajada promenaad, lubas rajada kilomeetrite viisi kergliikluseks mõeldud teid küll valgustusega ja ilma ning ei puudunud ka üle paarituhande ruutmeetri suuruse uue koolimaja ehitamise lubadus. Paraku ei räägi nad aga sellest, et nt keskvaljaku rekonstrueerimise rahastamise projektitaotlus ei läbinud isegi rahastajapoolset tehnilist kontrolli, sest esitatud dokumentatsioon oli äärmiselt puudulikult koostatud, kuigi valla raha oli selle peale kulutatud juba üle 15 000 euro. Hea ja mugav on enda saamatuses ja põrumises ju teisi süüdistada - tänast vallavalitsust. Umbes aasta eest ilmusid ajalehes Põhjarannik tollase vallavanema Arthur Sepperni eestvedamisel uhked 3D pildid Aseri uuest üle 2000 m² suurusest koolimajast, mille ehitus pidi samuti kohe-kohe peale hakkama ja mis pidi hoobilt kõik Aseri haridusasutuste mured lahendama. Paraku värvilistest pildikestest kaugemale ei jõutudki. Aseri vallaelanikud võiksid teada ka nt seda, et eelmise aasta lõpus tellis vald Kalvi randa viiva tee projekteerimistööd, mis läksid maksumaksjale maksma 6300 eurot. Selle raha eest saime muuhulgas teada nt seda, et kõnealuse tee muldes ligi 90 cm sügavusel kruusa all asub ca 30 cm paksune musta mulla kiht. Mida peaks tänane vallavalitsus selle teadmisega peale hakkama? Tee projektijärgseks rekonstrueerimiseks meil vahendeid nagunii ei ole ega ka tule. Kuidas suhtuda nt sellesse, et täna võtab vallavanema ametiauto kütust ca 6-7 liitrit 100 km kohta, aga Arthur Sepperni vallavanemaks olemise ajal võttis sama masin sõidupäeviku alusel kütust üle 10 liitri 100 km kohta? Mida arvata sellest, et minul kulub ametisõitudeks kuus keskmiselt ca 1100 km, aga minu eelkäijal esines tihti ka üle 3000 km läbisõiduga kuid? Eks igaüks teeb ise omad järeldused. Ma olen jätkuvalt mõõdukalt optimistlik ja usun, et vaatamata keerulistele aegadele saame siiski lähimõeldud tegutsemise korral saavutada edu, et rekonstrueerida projektitoetuse abil Aseri Kooli põhikooli hooneosa ja tagada meie lasteaialastele kaasaegsed õpivõimalused. Heaks uudiseks on ka see, et sel aastal lisandus lausa kaheksa last Aseri kooliperre väljastpoolt meie valda.

Värvikirevat sügist soovides,

Koit Oras
Vallavanem

Lp Aseri ettevõtja ja elanik!

Aseri Vallavalitsuse nimel pöördun Teie poole palvega leida toetusvõimalusi Aseri Kesktänaväärse kõrghaljastuse taastamiseks.

Aseri Kesktänaväärse kõrghaljastus (vahtrate ja pärnade allée) likvideeriti ligi viis aastat tagasi seoses vee- ja kanalisatsioonitorustike paigaldustöödega. Vahtra- ja pärnapuudel, mis jäid vee- ja kanalisatsioonitrosside ehitusest kõrvale, esines palju haigusi ning vigastusi. Puude osaline säilitamine ei olnud otstarbekas.

Vallaelanikud on Aseri Vallavalitsuse poole korduvalt pöördunud ettepanekuga puudeallee taastamiseks. Paraku Aseri Vallavalitsusel puuduvad eelarvelised võimalused nii mahukateks haljastustöödeks.

Reaalselt on võimalik taastada Kesktänaväärse keskväljaku poolisel küljel asunud puuderida, kuhu kokku on vaja istutada ligi 30 uut puud. Istikute hindu arvestades on vaja 3000-3500 eurot - puude istutamise maksumus sõltub peamiselt puude kõrgusest ja tüve läbimõõdust.

Lugupeetud äriettevõtte juht ja valla elanik, oleme Teile juba ette tänulikud, kui leiате võimaluse toetada Aseri Kesktänaväärse kõrghaljastuse taastamist. Teeme üheskoos Aseri Kesktänaväärse kaunimaks!

Aseri Vallavalitsuse arveldusarve number on **EE941010552019922002**.

Selgitusse palume märkida: **Kesktänaväärse haljastus**.

Annetusi ootame kuni 05.10.2016.

Kõikide toetajate nimed märgitakse ära tänutahvil, mis paigaldatakse Aseri Vallavalitsuse hoones nähtavale kohale.

Täiendavat infot saab Aseri vallavanemalt.

Lugupidamisega

Koit Oras
Vallavanem

Haldusreformist, kas hädavajadus või häda vajadus...

Esimest korda taasiseseisvunud Eesti ajaloos on riigikogu suutnud haldusreformi läbiviimises jõuda üksmeeleni ning seadus jõustus selle aasta 1. juulil. Sisuliselt on heakskiidu reformile andnud ka aktiivselt ühinemisläbirääkimistesse asunud omavalitsusjuhid. Enam ei ole põhjust küsida, kas haldusreform tuleb, vaid kuidas seda kohtadel piirkonna arengu ja inimeste jaoks parimal viisil läbi viia.

Haldusreformi seadus sisaldab endas haldusreformi läbiviimise aluseid ja korda ning see määrab ära kohaliku omavalitsuse miinimumsuuruse ja sellega seotud erandid. Haldusreformi eesmärk on selliste omavalitsuste moodustumine, mis suudavad pakkuda inimesele paremaid avalikke teenuseid, tagada piirkondade konkurentsivõime kasvu ning täita iseseisvalt neile seadusega pandud ülesandeid.

Seaduse kohaselt peaks tulevases kohalikus omavalitsuses elama üldjuhul vähemalt 5000 inimest. Samas on haldusreformi eesmärgi saavutamiseks soovituslik vähemalt 11 000 elanikuga omavalitsuste moodustumine. 80 protsendil Eesti omavalitsustest on

elanikke täna vähem kui 5000.

Vastavalt seadusele on kohalikel omavalitsustel kuni 2016. aasta lõpuni aega omaalgatuslikeks ühinemisteks ning valitsus maksab selles voorus ühinevatele omavalitsustele ühinemistoetust. Ühinemistoetusteks on ühtekokku ette nähtud kuni 80 miljonit eurot. Kui ka pärast vabatahtlikeks ühinemisteks antud tähtaega on jätkuvalt kriteeriumidele mittevastavaid omavalitsusi, teeb valitsus ise neile tuleval aastal ettepaneku ühinemiseks ning ühendab need omavalitsused.

(info: www.haldusreform.ee)

Kohalike omavalitsuste ühinemise kohta on peetud väga pikki vaidlusi. Kas ja kes-kellega peaks ühinema? Asja eest teist taga ei ole mõtet kohalike omavalitsuste piire muuta, neid liites ja ühendades. Ühinemise raske protsess võetakse ette ikka selleks, et inimeste elu läheks paremaks. Suuremas omavalitsuses on lihtsam leida rahalisi vahendeid erinevate projektide omaosaluste katteks, ametnikud saavad tegelda kitsamalt spetsialiseerudes, seega muutub tõhusamaks omavalitsuse juhtimisstruktuur. Kuna meie elanikkond vananeb, siis tuleb parendada sotsiaaltööd ja -hoolekannet, seda on kergem tõhustada suuremas omavalitsuses.

Kunda Linnavolikogu tegi oma 22. veebruari 2016.a otsusega nr 10, ettepaneku Vihula, Viru-Nigula, Haljala, Aseri ja Sõmeru vallavolikogudele algatada haldus-territoriaalse korralduse ja piiride muutmise eesmärgiga moodustada kuue omavalitsuse baasil üks omavalitsus. Vihula Vallavolikogu vastas, et nad ootavad ära seaduse jõustumise. Sõmeru valla sooviks oli pidada ühinemisläbirääkimisi korraga ühe partneriga, see tähendab Rakvere vallaga.

Nii ongi, et tänaseks on läbirääkimisi pidamas haldusreformi osas meie kandis esialgu kolm omavalitsust: Kunda linn ning Aseri ja Viru-Nigula vallad. On tehtud ära suur töö: kaardistatud omavalitsuste sotsiaalsüsteem, hariduskorraldus (koolid, lasteaiad) ja valla majanduslik toimetamine. Eks igas omavalitsuses toimetatakse nii nagu parasjagu paremaks peetakse. Liitumise korral tuleb muidugi kõik korrad ühtlustada. Kunda, Aseri ja Viru-Nigula ühinemise korral näiteks säilivad praegused koolid ja lasteaiad. Küsimuse all on aga gümnaasiumiosa säilimine Kundas.

Lähiajal tegi ka Vihula Vallavolikogu otsuse, et alustatakse ühinemisläbirääkimisi rea kohalike omavalitsustega, sealhulgas ka Kunda linna ning Aseri, Haljala ja Viru-Nigula valdadega. Kuidas see kujuneb, näitab tulevik.

Lähiajal tuleb tutvustamisele vallaelanikele ühinemislepingu esialgne versioon. Viimasel juhtkomisjoni koosolekul lepiti kokku, et liitunud omavalitsuse uuteks nimekandidaatideks jäävad Mahu ja Viru-Nigula. Varemalt oli pakutud ka teisi nimesid: Viruranna, Ranna-Viru. Eks siis saavad nimevalikul sõna sekka ütelda ka vallakodanikud.

Informatsiooni on võimalik saada lingilt: <http://haldusreform.kunda.ee/>

Jõudu meile kõigile!

Arno Kodu
Aseri Vallavalitsuse liige

Kokkuvõte Aseri Vallavolikogu ja Aseri Vallavalitsuse tööst

Aseri Vallavolikogu istungid toimusid mais, juunis ja septembris 2016.

Volikogu kehtestas kokku 5 määrusega muudatused sotsiaalvaldkonda puudutavates määrustes, seoses seadusandja poolt asjakohaste õigusnormide muutmisega. Volikogus võeti vastu 23 otsust, millest olulisemad olid ühinemisläbirääkimiste Kunda linna ja Viru-Nigula vallaga jätkamise, omanikuta vallas asuvate maaüksuste munitsipaalomandisse taotlemise, koolivõrgu korrastamise ja soojamajanduse arengukava aastateks 2016-2026 kinnitamise kohta.

Volikogu töös osaleb alates 2016. a septembrist Janne Malm, kes nimetati valla valimiskomisjoni poolt volikogu liikmeks seoses Viktor Lonski poolt esitatud avaldusega volikogu töös osalemisest loobumiseks.

SA Kiviõli Tervisekeskuse nõukogusse kinnitati uueks valla esindajaks Liivi Vares'e asemel Koit Oras ja Vabariigi Presidendi valimiskogusse valiti volikogu esindajana Riho Kutsar.

Aseri Vallavalitsuse istungid on toimunud keskmiselt kaks korda kuus - maist septembrini 2016.

Vallavalitsus on aktiivselt tegelenud koolivõrgu korrastamise projektiga, esitatud on koolimaja põhikooli osa renoveerimiseks taotlus rahalise toetuse saamiseks. Käivitunud on uute õpilaste Aseri Kooli vastuvõtmise programm koostöös Kunda linna ja Viru-Nigula vallaga. Ida-Viru Maavalitsusse on edastatud dokumendid maaüksuste munitsipaliseerimiseks, et saada omanikuta maa valla omandisse. Alustatud on Kesktänava äärse kõrghaljastuse taastamise projektiga, milleks kogutakse rahalist toetust. Igakuiselt on vallavalitsus tegelenud esitatud taotlustele vastamise ja muude küsimuste lahendamise ja vastavalt vajadusele.

Aseri Vallavolikogu ja Aseri Vallavalitsuse poolt kehtestatud määruste ja vastu võetud otsustega ning lisaks sellele ka nende istungite protokollidega on võimalik tutvuda valla koduleheküljel (aseri.ee/dokumendiregister).

RAHVAMAJA SUVISTEST TEGEMISTEST

*Varsti lindude ränd läheb lahti, sest traadil seltsis õpetab pääsu. . .
Kuuled: Vihikud sahnal sahtlitest
juba otsivad väljapääsu.
(Leelo Tungal)*

Tänavune suvi on olnud vihma nägu. Kuigi algas ju kõik kenasti. Lasi meil jaaniohtul lõket põletada ja päris märjaks ei kastnudki. Rahvast kogunes rahvamaja jaanituleplatsile rohkesti ja kõik mängud said mängitud, tantsud tantsitud ning lõbu oli laialt. Kellel jaksu, lustis hommikuni.

Kuuma päikese all möödus ka Lüganuse kihelkonnapäev, millest meie kapell ja ansambel *Hõbehal* osa võtsid. Päev algas kogunemisega Lüganuse kiriku juurde, avarituaaliga kirikus ja kirikumäel ning rongkäiguga peoplatsile. Seal ootasid

juba müügiletid ja töötoad. Ka meie rahvamaja prossitegijad pakkusid peolisteile võimalust valmistada oma kätega kaunis rinnaehe. Pärast taidlejate kontserti oli võimalus kuulata ansamblit *Rüüt*.

Eriti lahke oli ilmataat sel juulikuu päeval, mil meil suvitava Saksamaal praktiseeriva Venemaa muusiku Vlady Bystrovi initsiatiivil toimus siin *Ebahariliku muusika festival*. Muusika, mida terve päeva jooksul kolmel kontserdil kuulda saime, polnud küll meie jaoks ebaharilik, aga kindlasti väga hea. *Hommikupiknikul* rahvamaja juures esines suurepärase saksofonikvartett Tallinnast Quattro Quattro. Järgnes *üllatuslik lõuna* pargis, kus improviseeris hommikune seltskond koos Vlady Bystroviga. Päeva lõpetas *muusikaline gurmee* muulil, kus astusid improvisatsioonidega üles eelnimetatud ja neile lisaks pianist Itaaliast ning kontrabassimängija Inglismaalt. Nende muusikute sidumine ühe või teise riigiga on küll meelevaldne, sest muusika riigipiire ei tunnista. Võib julgelt väita, et see üritus oli meie suve pärl ja loodame väga, et sellest saab traditsioon.

Siiani oligi kõik väga hea ja nüüd hakkas viltu vedama. Rahvas ootas kannatamatult Rannapidu, aga siis kadus ära päike. Nagu polekski suve süda ja juuli. Mis rannapidu sa pead, kui rannailma pole. Lükkasime paremate päevade ootuses peo raske südamega edasi. Aga edasi läks ainult hullemaks ja kui uus peopäev kätte jõudis, sadas kui oavarrest. Ega looduse vastu ei saa ja tänavune rannapidu toimus rahvamajas diskomuusika ja tantsuga. Öhtul lasime lohutuseks vihmapiilvedesse rakette. Oli või niigi palju sära ses nutuses päevas.

August uputas meid ka nagu jaksas aga Muinastulede öö oli vihmade vahel ilus ja selge. Meie tuli põles kirkalt ning kaua ja meelitas juurde rahvast nii lähedalt kui

kaugelt.

Oktoobris alustame uut hooaega ja ootame uusi inimesi oma kollektiividesse. 15. oktoobril toimub taidlejate hooaja alguspidu, teeme Aseri tantsulaste kostüümide- ja fotonäituse, novembris on kavas meestenädal ning detsembris toimuvad meeleolukad talve- ja pühadeüritused.

Lugege kuulutusi ja külastage meie kodulehekülge: <http://www.aseri.ee/rahvamaja>.

Kohtumiseni rahvamajas!

Galina Simoniš

VABAAJAKESKUS OOTAB TEID!

Kohe on sügis algamas ja sellega seoses on ka aeg mõelda laste ringidele ja trennidele.

Sportimisega varakult alustamine õpetab maast madalast lastele eesmärkide seadmist ja koostööd, olulisem on aga sportimisest saadav lust ja rõõm.

Kui vähegi võimalust, tuleks lapsed varakult trenni tuua, sest sport annab hea enesetunde ning mõjub tervisele ja meeleolule hästi.

Lisaks annab sport lapsele hulga kasulikke kogemusi. Kõik see, mis toimub spordis, on nagu päris elu – inimsuhted, alluvussuhe treeneriga, partnerite suhted jne. Sportimise käigus õpib laps võitma ja kaotama, enda eest seisma ja oma piire kehtestama. Pallimängud õpetavad näiteks hästi koostööd, on lõbusamad ja sotsiaalsemad.

Sporditegevusega kaasneb ka tahte kasvatamine, kuna treenimise üks oluline osa on distsipliin. See annab väärtusliku kogemuse ka sellisteks eluolukordadeks, mis ei pruugi üldse spordiga seotud olla. Samuti õpib laps treenides eesmärkide püstitamist ja nende poole pürgimist. Samas on võitudest veelgi olulisem hoopis see, kui võistlusel antakse endast parim.

Ootame lapsi lauatennise treeningule – treenerid Tatjana Tšistjakova ja Rebeca Hanson, korvpalli treeningule – treener Teet Reisi ja jalgpalli treeningule – treener Jüri Kamenski.

Kindlasti ootame ka kõiki täiskasvanuid sportima, aeroobika treeningud alustasid juba peale suvepuhkust. Võimalus on mängida korvpalli, sulgpalli, võrkpalli jne.

Vabaajakeskus töötab E-R 8.00–20.00 L,P 12.00–17.00 info tel 335 1412

ASERI XVIII SAVIJOOKSU PARIMAD

9. september 2016

TILLUJOOKS 200 m

Tüdrukud		Poisid	
1. Romi Vodja	Kunda	1. Denis Judin	Aseri
2. Diana Andrejeva	Aseri	2. Marat Abdussaljamov	Aseri
3. Elizabeth Kozlova	Aseri	3. Nikita Kichenkov	Aseri

6-7 400 m

Tüdrukud		Poisid	
1. Mirta Rajas	Illuka	1. Jürgen Veldi	Aseri
2. Valerie Lonski	Aseri	2. Reimo Peetso	Aseri
3. Annabel Oras	Aseri	3. Andreas Linnamäe	Aseri

8-12 800 m

Tüdrukud		Poisid	
1. Anastasia Bogatõrjova	SK Mitš	1. Rihhard Vodja	Kunda
2. Kaireen Penek	Rakvere	2. Akim Sutškov	Aseri
3. Anna Lis	SK Mitš	3. Marek Smirnov	SK Mitš

13-15 2,5 km

Tüdrukud		Poisid	
1. Marina Borisova	Jõhvi	1. Lauri Leppik	Tartu
2. Kaidi Jagant	Viru-Nigula	2. Dmitri Kuznetsov	Aseri
3. Alina Jagenkova	Maardu	3. Albert Koskor	Aseri

Naised 6 km

1. Eike Mällo	Kohtla-Nõmme
2. Marju Kees	Viru-Nigula
3. Haide Pertel	Jõhvi

Naised 40+ 2,5 km

1. Mariliis Kurs	Kohtla-Nõmme
2. Merje Meerits	Jõhvi
3. Helen Rajas	Illuka

Mehed 6 km

1. Tauri Tomson	Kunda
2. Rudolfs Bergmanis	Läti
3. Andrei Cemirta	Läti

Mehed 40+ 6 km

1. German Terehhov	K.-Järve
2. Toomas Palm	Tallinn
3. Sergei Borissov	Jõhvi

SPORDIÜRITUSED VABAAJAKESKUSES:

22. oktoober 2016 - Eesti kadettide võistkondlikud MV lauatennises algus kell 11.00

23. oktoober 2016 - Eesti juunioride võistkondlikud MV lauatennises algus kell 11.00

Millest tuleneb erinevus ravimite hindades?

Keili Kõlves, Ravimite ja meditsiiniseadmete talituse juht

Sama toimeainega ning samal kujul (tabletid, siirup vm) ravimeid on Eestis müügil erinevatelt ravimitootjatelt. Seejuures vastavad need kõik toime, ohutuse ja kvaliteedi osas ühesugustele nõuetele ning erinevus patsiendi jaoks seisneb peamiselt hinnas. Üldistatult võib öelda, et eelkõige kulgeb hinnaerinevus originaalravimite ja geneeriliste ravimite vahel. Tulenevalt oma valikust on inimestel võimalik ainuüksi ühe ravimi pealt säästa kümneid eurosid aastas.

Soodsam hind ei tähenda kehvemat ravimit

Originaalravim tähendab, et ravimitootja on toonud turule uude ravimi, kus toimeaine või manustamisviis on senisest erineva mõjuga. Geneerilised ravimid on originaali koopiad, millel on tõendatult sama toime ja ohutus. Kuna uudsele ravimile müügiloa saamiseks eelneb pikk ja kulukas kliiniliste uuringute periood, on originaali omanikul mõne aasta vältel ainuõigus ravimit toota ja müüa. Seda nimetatakse patendiajaks. Selle perioodi jooksul on tal võimalik teenida tagasi ravimi väljatöötamiseks kulunud investeeringud ning säilitada huvi ka edasiseks arendustegevuseks.

Geneeriliste ravimite tootjad saavad alustada ravimi tootmist ja turustamist pärast ravimi patendiaja lõppu, ilma et peaks kordama algselt tehtud uuringuid. Nii on justkui pool teed käidud ja sellest tulenevalt saab ravimit turustada madalama hinnaga. Küll aga peab ka iga geneeriline ravim läbima testid, millega saab tõendatud originaalile sarnane ravitoime ja ohutus inimestele. Konkurentide turule saabudes võib juhtuda, et ka originaali tootja langetab ravimi hinna geneeriliste preparaatidega samale tasemele.

Erinevus ravimi hinnas kujuneb ostja jaoks ravimifirmade kehtestatud hinnast. Haigekassa hüvitab ravimite kulu kindlustatutele kuni piirhinnani. Kui patsiendile on välja kirjutatud või ta soovib osta ravimit, mille hind on piirhinnast kõrgem, tuleb tal kehtiva piirhinna ja ravimi müügihinna vahe ise katta. Piirhinnad kehtestatakse sama toimeaine ja manustamisviisiga ravimite grupele, mis kantakse soodusravimite loetellu. Loetelu uuendatakse regulaarselt kord kvartalis (1. jaanuaril, 1. aprillil, 1. juulil ja 1. oktoobril) ning samaaegselt võivad muutuda ka ravimite piirhinnad. Ravim, mis näiteks juuni lõpus on patsiendile soodsaim, ei pruugi seda juuli algusest enam olla. Seega tasub iga ostu juures küsida apteekrilt nõu soodsaima pakendi kohta.

Küsi apteekrilt soodsaimat ravimit

Üldjuhul kirjutab arst retseptile toimeaine nimetuse. Sel juhul on apteekril kohustus pakkuda ostjale sobivate ravimite hulgast soodsaimat. Kuigi üldiselt on määratud toimeaine piires erinevate ravimipreparaatide vahetamine ohutu, ei saa välistada, et arst peab meditsiinilistel põhjustel retsepti koostama pakendipõhiselt ehk retseptile kirjutatakse konkreetse tootja kindla preparaadi nimetus. Sel juhul peab arst patsienti teavitama ravimi asendamise võimalusest ja tingimustest. Kui ravim ei ole asendatav, tuleb patsienti teavitada asendamise keelamisest ja selle põhjusest.

Riigiportaalis www.eesti.ee on igaühel võimalik hõlpsalt veenduda, kas retsept kirjutati välja toimeainepõhiselt ja kas ostetud ravim kuulus hinnalt soodsamate hulka. Oma retsepte saab vaadata riigiportaali retseptikeskuses (E-teenused → Kodanikule → Tervis ja tervisekaitse → Retseptid). Toimeainepõhiselt koostatud

retseptil on märges "Toimeainepõhine" (Retsepti detailinfo -> Andmed arsti juures -> Pakendi kood, nimetus, arv). Konkreetse pakendi valikul on näha arsti põhjendus, miks just selle tootja konkreetne ravim oli inimesele antud juhul vajalik (Andmed arsti juures -> Asendamatus põhjendus). Juba välja ostetud retseptide puhul saab vaadata, kas ostetud ravim kuulus soodsamasse gruppi või oli ruumi kokkuhoiule. Kindlasti tasub igaühel ka ise ravimite kirjutamise ja väljastamise protsessis aktiivselt osaleda.

Politseimuseum pakub külalistele tegevuslusti

Rakveres asuv kogupere teemapark Eesti Politseimuseum (Tallinna 3) haarab kooliõpilasi ja ka täiskasvanuid omandama teadmisi kogemuste- ja tegevuste põhiselt.

SA Virumaa Muuseumid koosseisu kuuluv Eesti Politseimuseum pole muuseum, kus tuleb tunde väljapanekuid imetleda ja tohutuid tekstimassiive lugeda. Siin saab ise omal käel ja nahal järele proovida, kuidas erinevad politseitööga seotud valdkonnad päris elus välja näevad.

Kahel korrusel on kokku 10 näitusetuba ja Lastemuuseum, kus põnnid saavad pehmete mänguautodega õppida tundma liiklusmärke ja ohutu liiklemise põhimõtteid.

Näitusetubades saab Eesti politsei ajalooga tutvumise kõrvalt näiteks testida päris autos oma pidurdusreaktsiooni, sõita kaldteel, proovida väsimusprille, korraldada päris märul, katsetada fotorobotit, selga proovida politseiirideid ja omal kehal tunda eriüksuse varustuse raskust, kavaldada üle valvesüsteemi ning ronida laserkiirte vahel, võtta sõrmejälgi ja palju muud.

„Meie muuseumi suur eelis tavapäraste muuseumite ees ongi see, et külastaja saab üheaegselt osaleda reaalsetes politseitöö tegevustes ning samal ajal avardada silmaringi kõitvate faktidega,“ sõnas Eesti Politseimuseumi direktor Andrus Eesmaa.

Muuseumis saab istuda ka vangikongis, tutvuda erinevate narkootiliste ainetega ja vangidelt konfiskeeritud külmrelvadega.

„Gruppidel korraldame põnevaid mängu ja eriprogramme,“ rääkis muuseumi direktor ja lisas: „näiteks saab mõõta tänaval autode kiirust, lahendada mõrvamüsteeriumit, võistelda meeskondlikult politseitöös, läbida eriüksuse rada.“

Tõsisemat tooni lustlikule muuseumile lisab kaks hooaega kestnud sari „Politseiakadeemia“. Sarja raames kutsutakse muuseumisse legendaarseid politseitegelasi, kes jagavad kohtumisõhtutel külastajatele erakordseid meenutusi oma tööst ja elust. Üks põnevatest uuendustest on eriüksuse raja avamine. Seal tuleb riietuda eriüksuse vormi ning siseneda rajale, kus peab kahjutuks tegema seitse aktiivset sihtmärki, samal ajal mõõdetakse raja läbimise aega. Relvad on päris relvad koopiad ning laskemoonaks on plastikhaavlid.

Käesolevast suvest asub muuseumi sisehoovis kopteri vähendatud koopia (valmistatud muuseumi eritellimusel päris kopteri jooniste järgi), pakkudes külastajatele reaalse kopterilennu kogemise tunnet.

„Kopter on kahekohaline ning seda on võimalik külastajal ise juhtida, katuste kõrgusele see ohutuse pärast küll ei tõuse, kuid maalähedase lennuelamuse saab küll. Pearootor töötab ning kõik tuled ja viled, ehk siis vilkurid ja sireenid, on kopteril olemas,“ selgitas Eesti Politseimuseumi direktor Andrus Eesmaa.

Nii jagub ohtralt uut ja põnevat ka neile, kes on varem juba politseimuseumis käinud. Uued atraktsioonid on piisav põhjus uuesti tulla.

Täpsemat infot jälgi muuseumi kodulehelt: www.politseimuseum.ee

Eesti Vabariik 100

Eestimaa külades

Mida teha, et sündmused, millega ajavahemikus aprill 2017 - veebruar 2020 tähistatakse meie riigi 100. sünnipäeva, ei koonduks ainult pealinna ja teistesse suurematesse linnadesse?

Tuleb lihtsalt pikast juubelperioodist valida välja üks päev, mil Eesti sünnipäev oma õuele, külaplatsile kutsuda ja seda siis seal koos endiste ja praeguste elanike, lähemate ja kaugemate sõprade ning naabritega väärilt tähistada.

- Kindlasti võiks see sündmus olla seotud sellele paigale ainuomase, unikaalsega – selle märgiga, mille järgi seda paika juba laiemalt tuntakse või siis tulevikus tundma hakatakse.
- Kindlasti tähendab see seotust selle paiga mineviku, oleviku ja tulevikuga. Ja inimestega, kes seal kunagi elanud, praegu elavad või tulevikus elama saavad.
- Ei ole midagi halba ka selles, kui selle ühe valitud päeva sisse koondub rohkem sündmusi kui üks – et kingituseks on korraga nii ajalooramat, kiigeplats kui traditsiooniline, sellele paigale ainuomane rahvatervise-sündmus, igasse külasse oma tamm, talgud või tööd hea ja terve elukeskkonna nimel... Ja mis kõik veel.

EV 100 külade kontaktisik Ida-Virumaal Krista Pedak +372 5087472, krista.pedak@gmail.com

NB! Alates 2017. aastast toetab Eesti riik rahaliselt sündmuste korraldamist.

Suve lõpp jätab paljud lemmikloomad koduta

Juba kuuendat aastat korraldab Eesti Loomakaitse Selts suve lõppedes kampaaniat „Suvi läbi. Asjad pakitud. Kõik pereliikmed kaasas?“, millega pannakse inimestele südamele oma lemmikud suvekodudest endaga kaasa võtma ja märkama hüljatud koduloomi. Suvilapiirkonnad on tänaseni kodutute lemmikloomade arvukuselt kõige probleemsemad.

„Jõelähtme ja Laitse on vaid mõned näited piirkondadest, kus elavad metsikud kassikolooniad, mis on alguse saanud suvilatesse hüljatud paarist-kolmest nurrumootorist – ega rohkem ei lähegi tarvis selleks, et vaid paari aastaga saaks kokku mitusada kassi! Viletsates tingimustes levivad haigused ja nälg, paljud loomad saavad ka talviste külmadega otsa. Kohalikud omavalitsused aitavad teatud piirkondades rohkem, teistes jällegi üldse mitte. Mitmetele kodututele kassidele ja maha jäetud suvilasse ketti unustatud koertele püüame annetuste ja toetuste abil arstiabi võimaldada, ent kõige keerulisem on suure hüljatud loomade arvu juures leida neile kodu või kasvõi ajutist hoiukodu,“ võtab Eesti Loomakaitse Seltsi hädajuhtumite juht Maaja Mäll olukorra lühidalt kokku.

„Kõige olulisem on mõelda enne lemmiklooma võtmist, kas tema eest ollakse valmis hoolitsema ka siis, kui ta on kasvanud suureks ja aeg on kolida aiaga suvekodust tagasi linnakorterisse. Inimesed võtavad loomi väga vastutustundetult ja kahjuks ka hülgevad vastavalt,“ ütleb seltsi juhatuse liige Oleg Zhemchugov.

Ehkki Eestis on loomade hülgamine seadusega keelatud ja kriminaalkorras karistatav, on hülgajaid keeruline tabada ja vastutusele võtta kuni Eestis ei kehti üleriigiline kohustus lemmikloomade kiipimiseks ja loomaomanike andmete registrisse kandmiseks.

Eesti Loomakaitse Selts kutsub kodanikke üles oma [koduleheküljelt](#) printima välja „Suvi läbi. Asjad pakitud. Kõik pereliikmed kaasas?“ kampaania plakateid, jagama neid oma kodukohas ning postitama kuulutustetahvlitele. Lisaks palub selts teatada hüljatud lemmikloomadest e-postiaadressil info@loomakaitse.ee või infotelefonil 526 7117.

Selts kutsub ka kõiki omavalitsusi üles osalema kampaanias, levitama teavet kohalike elanike hulgas ja tegelema hulkuvate loomadega kuna kolooniad kasvavad jõudsalt ning tagajärgedega tegelemine nõuab veel enam aega ja raha.

Eesti Loomakaitse Selts on 2000. aasta kevadest tegutsev loomasõpru ühendav mittetulundusühing, mille missiooniks on abi vajavate loomade heaolu tagamine ja parandamine ning loomade väärkohtlemise ennetamine.

Lisainfo:

Liisi Moosaar

Kommunikatsioonijuht

Eesti Loomakaitse Selts

+372 5694 5773

liisi@loomakaitse.ee

MTÜ ASERI TUUL

TUULEENERGIA TOETAB

MTÜ ASERI TUUL

Vastavalt MTÜ Aseri Tuul poolt mittetulunduslikuks tegevuseks toetuste andmise korrale saab toetuse taotluseid esitada kaks korda aastas- esitamise tähtajad on 1. mai kell 16.30 ja 1. oktoober kell 16.30.

Rohkem infot: <http://www.aserivv.ee/aseri-tuul>

Õnnitleme teid!

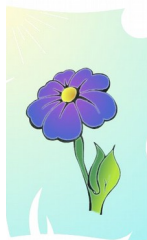
Irina Savinitš ja Toomas Jalakas
pisipoja OSKAR JALAKAS`e sünni puhul!

EAKAD SÜNNIPÄEVALAPSED

Maikuu eakad:

Veinard Linnamäe	88
Zinaida Reinsons	87
Raima Eero	87
Helgi Mägi	86
Maria Jessevitš	82
Nikolai Danilin	81
Emma Ivanova	81
Leili Tammepärg	80
Arvo Lehtla	75
Ljudmilla Mironova	75
Tamara Šmakova	70

Õnnitleme!

Juunikuu eakad:

Olga Borhova	87
Elfrosiine Tomsen	85
Ellen-Antonina Nikolajeva	85
Karl Sallo	84
Ellen Vaigla	83
Helmi-Agate Pilden	83
Elvi-Alia Kriisa	82
Evi Mäitse	81
Pjotr Ivanov	80
Pjotr Tšernenko	80
Galina Ostroverhova	75
Zinaida Kokoreva	75
Fargat Jakubov	70

Juulikuu eakad:

Selma Lukken	89
Veera Pilden	88
Vaike Rosin	86
Helju Kotke	82
Maria Leosk	81
Lidia Aksenovskaja	81
Velda-Antonette Rohesalu	81
Hilda Rembel	81
Anatoli Dudkin	80
Taissia Kirik	75
Niina Požarova	75
Elle Nõlvak	70

Augustikuu eakad:

Niina Šults	91
Leida Saaver	83
Zinaida Gnatenko	83
Erika Kiur	83
Tamara Tšernenko	82
Lembit Kalamees	82
Tatjana Hapjorskaja	81
Maria Astašenkova	81
Niina Tsõtsõna	75
Vilma Fedulova	75
Heljo Krith	75
Nadežda Samoilova	70
Mona Vastisson	70
Tamara Kukk	70
Nadežda Prihnenko	70
Villu Karron	70

Septembrikuu eakad:

Vilma Vanatalu	91
Eldor Pärn	89
Hilja Reeber	89
Ool Normak	86
Ellen Koovit	86
Arnold Kiur	84
Helge Helme	84
Ilse Suits	84

Valentina Vassiljeva	83
Viivika Kriisa	83
Helvi Tomson	83
Ilme Pedak	75
Galina Paavo	75
Pavel Tonevitski	70
Sergei Novikov	70
Aleksandr Mihhejev	70
Gennadi Gorbanjov	70

TEATED

Aseri raamatukogu kutsub osalema hoidistenäitusel. Näitusele tuua hoidiseid koos retseptidega 4.-11. oktoobrini. Pärast näitust saab hoidised tagasi.

Aseri raamatukogu

Armesser OÜ on ainuke küttepuid müüja Eestis, kes annab järelmaksu, tasumine peale virna üle mõõtmist. Tasuta transport ja kuludokument. Tel.5122025

Laenud inimeselt inimesele

Rahakott.ee

Metsakeskus.ee

Ostame kasvavat metsa, põllumaad
ja metsakinnistuid hinnaga
kuni 10 000 eurot/ha.

Kinnistud võivad olla tehtud raietega
või asetseda piiranguvööndis.

Tel: 56 111 900